

**JAUNGOICOAREN AMA
BIRGIÑA GUZTIZ GARBIAREN
BIZITZA.**

**BERE DEBOCIÑOECO EGUIQUIZUN,
ERREGU TA CANTACAZ GUEITUTA,
DEBOTO BATEC IMINIA.**

BIAR DAN BAIMENAGAZ.

DURANGO:

Imp., Lib., Enc. y Centro de Suscripciones de Elosu.

1895

ATV

39362

H- 83067
F- 88166

45
39362

JAUNGOICOAREN AMA
BIRGIÑA GUZTIZ GARBIAREN
BIZITZA.

—

BERE DEBOCIÑOECO EGUIQUIZUN,
ERREGU TA CANTACAZ GUEITUTA,
DEBOTO BATEC IMINIA.

—

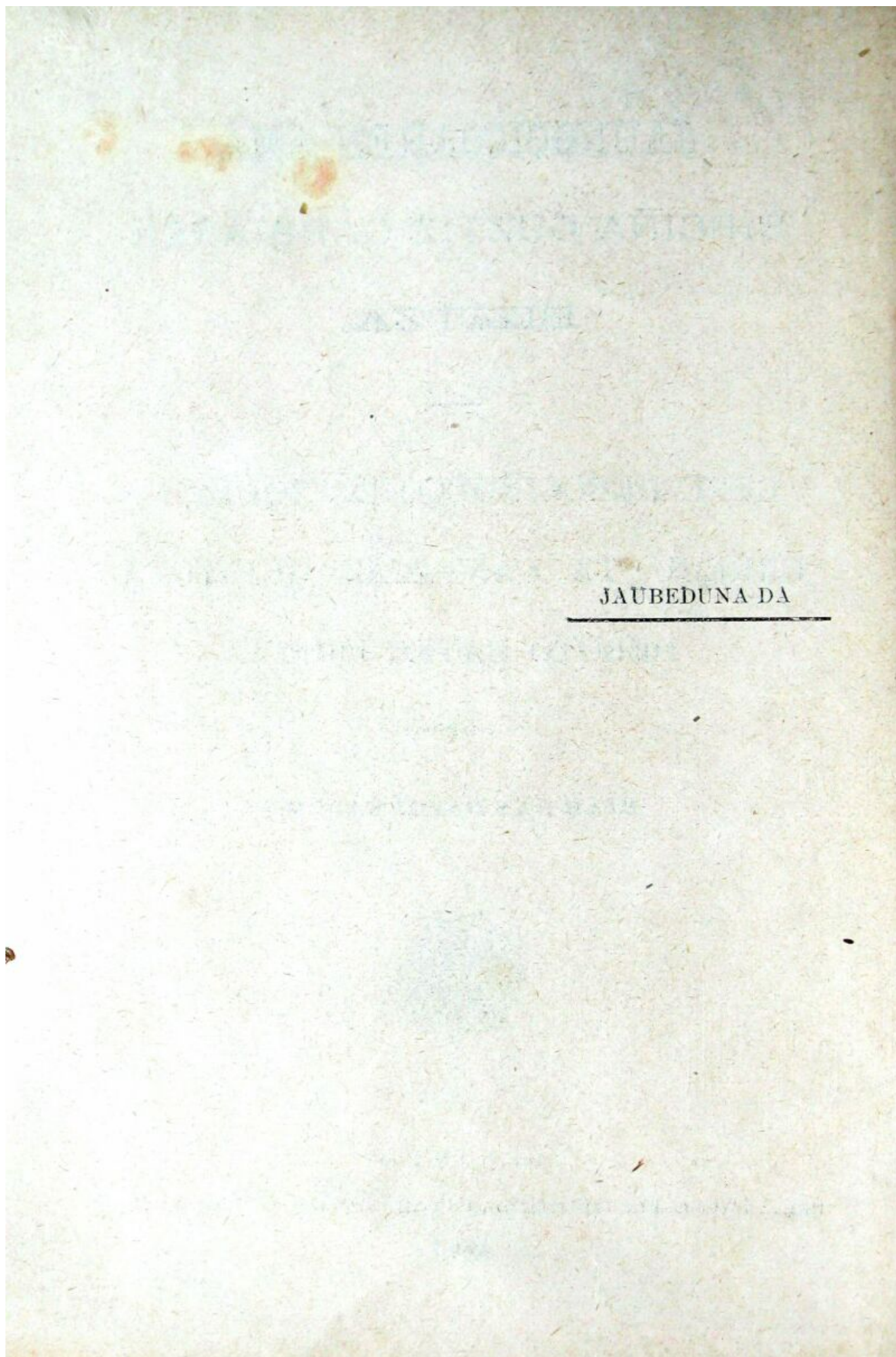
BIAR DAN BAIMENAGAZ.

DURANGO:

Imp., Librería, Euctuadernación y Centro de Suscripciones de Elosu.

1895.

SARRERA.

Gure Andra Maria Birgiña da araco Adan
pecatariaren jatorritic etorrico emacume orban-
bagarie sortua. Araco Jesén mirarizco cigorra,

jaio zana arraza usteldutic ciquindu бага. Araco Ester doatsua, ceinegaz ez-eucan cer-icusi, Jaungoicoac lurreco paradisuan munduco guizon guztien contra emon eban eriotzaco legueac. Auturic Dontzella miragarritzco au Jaungoicoaren Semearen Ama izateco, artu cituzan bere lenengo sortuera garbitic gracia doe eta birtute guztia, criatura batec euqui al izan leiqueezanac; bada, onec guztio, ta gueiago al izan balitz, bear cituzan Jaungoicoaren Ama izango zana. Orregaitic izan zan guztiz garbia bere sortuera dotsuan eta graziaz betea bicitzaren acieratic. Zan munduac icusi daben. ta icusico daben baño criaturaric santuena. Aingueruen garbitasunac, Tronu eta Dominaciñoen leinartasunac edo nobleciac, Querubin eta Serafinen amodioac, eta Aingueruen coru guztien onidade ta anditasunac, ez dauquee bardintzaric Maria Birgiñearen onidade ta anditasunagaz; cergaitic, ceruco espiritu guztia izatez andiac izan arren, ezdira Jaungoicoaren serbitzari batzuc baño, baña Maria Birgiñea euren Eguille ta Jaunaren Ama da. Alan da ce, Ebangelista sagraduac bere alabauzaric andienaraco, bacarric diñoscue Jesus jaio zala bera-gandic, ecin leiquealaco beragaitic gauza andia-goric esan, Jaungoicoaren Seme Jesusen Ama dala baño.

Gauza egoquia zan, bada Maria Birgiñea pe-catuaaren orban бага sortua izatea, eta bere bicitza guztia irauntea garbitasunean Aita Jaungoicoaren Alaba Seme Jaungoicoaren Ama ta

Espiritu-Santu Jaungoicoaren Esposa izateco.

Jesucristo gure Salbaguillearen bicitzaren urrengo, cein dan donedade guztiaren ispillu, erregla ta neurria, imini bear doguz gueure beguiac eta gogo bere Ama guztiz garbiaren bicitzan. Jaungoicoac izatez dituzan ontasun ta jaquituria azquen bagacoen ezaugarriac, ta bere altasunaren aguerquizuna gueien adierazoten daben gauza bat da, Birgiña onen onidade miragarria. Orra cergaitic artu izan dodan asmua bere bicitzea eusqueraz iminteco, laburrean baño espada bere. Eleizaco eracusle ta guraso santu ascoc eracusten daberen leguez, gueierac aditu daruen berbeta moduan, esaera eder ta loratzu бага ta gogoracinoe laburraz, bacoachac atera daien bear daben icasquizuna bere bicitzaco guertaeretatic.

Baita bere urrengo iminten dira Ama Birgiñiaren gustiz gogoco diran debociño ta erregu batzuc, eta bere ondraraco cantac berba neur-tuetan.

Iracurri eguizu sarritan iracurle maitea, ta jarraitu eguezu Mariaren icasquizun ederraai; eta liburuchu au gogo onagaz artuten badozu, uste dodan leguez, erregututen deusut, gomutau zaitetzala ceure erregüetan nigaz bere, escatuaz Mariari euqui daguidan bere laguntasuna mundu onetan, ta guero guztio betico zoriontasunean alabadu daigun bere Semeagaz batera.

MARIA BIRGIÑAREN BICITZA.

BERE SORTZE GARBI TA JAIOTZEA.

Jaungoicoaren Ama guztiz santu ta gure Andra Maria, jaio zan Nazaret-en, Galileaco urian, guraso aberatz ta nobleacgandic. Bere aitari erichon Joaquin, ta zan Nazaret-en jaioa; Ana zan bere ama, Belengo alabea. Guraso onec ciran Judeatarrac, eta David erreguearen jatorricoac: Joaquin Natan-en aldetic eta Ana Salomon erregueacgandic, ceintzue izan ciran David-en semeac. Dontzella onen gurasoac ciran ecandu ta bicitza guztiz onecuae, eta augaitic egoquiac frutu ain ederra emoteco. Igarotén ebeen bizitzea Jaungoicoaren leguea zucen gordetan, eta barau, erregu ta limosna asco eguiten. Eureen ondasunetaco etorriac banacatuten eituezan iru zatitan: Jerusalemgo templuraco bata, lagun ezeuquiai emoteco bestea, ta eureen echeco preminetaraco irugarren zatia.

Oguei urtean bici izan ciran ezconduta seme ez alabaric euqui бага, cergaitic Anagan ecin sortu zan seiñic, ta augaitic egozan guztiz triste ta atsecabe andiacaz, eta lotzaririe andienac igaroten cituezala; bada erri araguicor aretan pameiliaric ez euquitea, artuten zan orduco egunetan desondra ta Jaungoicoaren castigutzat, guztia

euqueelaco guraria, euracgandic jaio cedin icha-
 roten eben munduco Salbaguillea. Guraso onec
 eguiten eutseezan Jaungoicoari erreguric bicie-
 nac, arren, emon eiguinen bere bedeincaciñoeco
 frutua, esquiniric berari consagrauco eutsela
 emoten eutsen seme edo alabia. Jarraituric erre-
 gu ta esquini onetan, aguertu jacon egun baten
 Joaquini aingueru. bat eta esan eutsan, celan
 Jaungoicoac entzun cituzan bere escariac, ta alan
 euquico ebalala alaba bat, ceineri deituco eutsan
 Maria, ta izango zala munduco Salbaguillearen
 Ama. Bardin aguertu jacon ainguerua santa
 Anari bere, cein bici zan bere bacarlecuan, eta
 esan eutsan bere senarrari esan eutsana. Iragarri
 eutseen alcarri baco-chagaz jaso zana, eta icusi
 ebeen bat zala aingueruac batari cein besteari
 esan eutsena. Emon eutseezan Jaunari esquer
 andiac, eguin izan eutsen mesede parebagueagai-
 tic, eta Anagan sortu zan Maria Birgiñea aben-
 duaren zortzian, ceinetan Eleiza santuac ospatu-
 ten daben bere Sortuera garbia edo Concesiñoeco-
 coa. Sortu zan pecatu original edo jatorrizcoa
 baga, emoten eutsazala orduan Jaungoicoac gra-
 cia ain ugariac, errazoe ta egoquia zan leguez eu-
 qui eguizan bere Ama izan bear ebanac, eta
 impenuco suguearen buru apurtzallea izango
 zana.

Beti sinistu izan dau Eleiza santuac Jaungoi-
 coaren Ama Birgiña Mariaren Sortze garbia; ba-
 ña 1854^{co} urterartean ez cituzan condenetau ere-
 jutzat eguia au ucatuten ebeenac: urte orretan

Aita Santu Pio IX^{nae} erabagui eban Fedeco eguiatzat mirari doutsu au, artuten ebala Eleiza guztia erabagui ori onerazpen ta poz andiagaz.

Igaroric bederatzi illabete, jaio zan Nazareten Ume bedeincatu au, bere gurasoac erritic campora euqueen eche baten, echeco guztien atseguin ta arzainen cantuen artean. Jaio zan iraillaren zortzian ta bederatzi egun igarota, ebreotarren oituran imini eutsen icena Maria. Santu ascoc diñoenez, Jaunac emon eutsan aingueru jaolatatzat San Gabriel Goianguerua eta beste aingueru asco beragaz betean. Laroguei egun igaro cira-nean, juan zan santa Ana Jerusalenera, garbituteco leguea betetan, eruanaz bere besoetan Umea templura, eta baraugaitic emonda bear zan ofrendia, biurtu zan beragaz bere echera, nun bici izan zan Maria iru urte bete arte.

MARIA JERUSALENGO TEMPLUAN.

Bete jacozonean iru urte Maria Birgiñeari, eroan eben bere gurasoac Nazaretetic Jerusalemgo Templura Cemendiaren oguetabat garrenean, betetaco Jaunari eguin eutsen esquintsaria edo promesa, eta emon eutsen orduco Sacerdoteai, oi cirean ceremoniacaz, adierazoric celan esquini eutsen Jaungoicoari, eta escaturic euqui eguiela contu aimbeste maite eben alabeagaz, eta imini eguiela Jauna serbiduteco egozan beste dontzellen artean, onetáraco icentauta egoan templuaren

alboco echean, ceinetatic errezago sartuten cirean bertara Jaunari erreguac eguiteco. Guztia miraztu ciran ecin gueiago Dontzella onen edertasuna icusi ebenean ta gueiago oraindiño eracutzi ebanean bere prestutasun ta poza eta araco belaubicoturic escatu eutzenian bedeincaciñoa bere gurasoai, ta euroi agur eguinda presentau zanean San Zacarias sacerdoteagana, douquitu ta esquintzeco zan guzti guztia Jaunari. Eguiquera onetatic ezagutu zatequian celango miraria eguingo cituzan Jaungoicoac Mariagan, ain gastetatic artu ebanean bere serbitzaritzat.

Birgiña santea astu izan zan beste dontzellen artean guztien atseguin andiagaz, ta laster aci zan ezaugarriac emoten Jaungoicoaren eche artan, bera zala onen eguiazco ta espirituzco templu bicia. An icasi eban chit ondo iruntan aria, josten sacerdoteen ornamentu ta templuraco beste jantziac, baita icasi cituzan echejosteac, ta onelan eguin eutsan guero bere Seme doatsuari araco jantzi oso edo jostura bagacoa. Icas bere cituzan ebreotarren icasmenac, ta iracusten cituzan sarritan contu andiagaz Escritura sagraduac, ta gogoratu atseguinez eurretan sarratuten diran mirariaac, ceintzuec adituten cituzan guztiz ondo ceruco arguitasunagaz. Inoiz bere ez egoan alperrie, zan issilla, barbaric eguiten ez ebala bearzanian baño eta orduan bere errezpetoz ta itzaltasunagaz; bere umilldade ta bacartasunaren amodio andiagaz, ta beste birtute guztia mallarie ereguienean eucazalaco beraganduten cituzan

guztien beguiac, ta ostu bere bai euren biotzac: eta onelan cirudian gueiago cerutic jatsia, munduan jaio ta acia baño. Bere barau andi, bacarta-sun, issilltasun ta baqueagaz batzen zan Jaungoicoaren gogoraciño goratuenetan, ta alan Jau-nac bisitau ta erregaletan eban bere arguitasuna-caz; sarritan ainguernac aguertu jacozan, eta batzuetan ecarten eutsen janaria, ez munducoc eguiina, ezpada cerucoa. Onelango bicitzagaz bici-zan amaica urte bete arte: dempora onetan ill ci-ran bere gurasoac guztiz zaartuta, beste seme ez alabaric euqui бага бера baño.

Maria Birgiñea egoala esan dan leguez tem-pluan, Espiritu-Santuac emoten eutsan amodio issiotuagaz, eguin eban garbitasuneco esquintza-ria beti betico izanic lenengoa munduan onelango esquintzariric eguin ebana, ta ceine ri jarraituco eutsen guero dontzella ascoc, guragoco ebenac gal-du euren bicitzea garbitasuna galdu baño lenago: eta orra cergaitic deituten jacon Dontzellen Dont-zellea, guztien eracusle ta aguintaria leguez. Bada, eguia izan arren Leguezaarrian bici izan ciriala asco garbitasuna galdu бага, da gauza ciurra ta jaquina, ez zala iñor izan garbitasuneco esquint-zariric edo botua eguin eutsanic Jaungoicoari, eta bai gure Andra Maria izan zala lenengoa; cergaitic gloria au egoan gordeta Mariarentzat bacarric, batuteco dontzellatasunaren lorea ama-ren frutuagaz.

JAUNGOICOAREN SEMEA SORTUTEN DA MARIAREN SABELEAN.

Maria eldu zanean ezconduteco urteetara otu jaquen sacerdoteai Birgiña onec bere artu eiala senarra, besteac eguiten eben leguez. Baña berac ezagutu ebanean bere ezcontziagaz cerbait erabagui ebeela, esan eutsen umilltasunic andienagaz, celan izan ecin litzaten; bada bere gurasoac esquini izan ebela Jaungoicoari, eta berac bere eguin ebala dontzellatasuneco esquintzaria. Guztia mirariztu ciran entzunic gauza barri au, ta orduan itundu ciran obeto izango etezan, orduan oi zan leguez, ezcondutea eleizguizon bategaz, modu onetan bere laguntzagaz iraun al-izan leian templuraco lanetan; baña laster conturatu cirian izan ecin litzategueala, bada bere gurasoen jau-beguei bacarra zan leguez, legueac aguinduten eban, nai ta naiez ezcondu bear ebala bere aide edo seindeagaz. Onetaraco zucendu ciran jaquitera Jaunagana, ta onec erantzun eutsen, batu ceitiala batzar baten Jerusalemene egozan David-en jatorrizco guztia, icusteco onelan ceineri urteten eutsan Mariagaz esconduteco suerteac; eta Mariac berac euqui eban Jaunaren adierazote edo abisua esaten ce, egon cedilla sacerdoteen esanean, ta ez cedilla bildurtu bada berac gordeco ebala. Suerte doatsu onec urten eutsan Joseri, cein zan Belengo semea, arotza, edade nagucicoa

ta santua, beti gorde izan ebana garbitasuneco birtute ederra, bear ta gauza egoquia zan leguez ain emaste garbi ta santuaren senar izateco. Esposatu ciran Mariac amairu urte ta iru illabete eucazanear, eta sacerdoteac emon eutsen bere senarrari, besa gorde ta beragaitic beguiratu eian.

Orduan José ta María biurtu cirean Nazaretera eta bici cirean Mariari gurasoac ichi eutsen echean. Emen egoala Birgiña guztiz Santea, eldu zan araco ordu doatsua, ceinetan erabaguita eucan Jaungoicoac artutea Mariaren errai garbietan gure araguizeo jantzia, eta ara or, bere erregulecuan egoala Jaungoicoaren gogoraciño alt-suenetan, aguertu jacon aingueru San Gabriel gauza ain miragarria adierazoten, ta errezepto ta umilltasun andiagaz esan eutsan: *Jaungoicoac gorde zaizala, graziaz betea: Jauna da zugaz, eta zu zara bedeincatea andra guztien artean*. Berba onec entzunagaz icaratu zan Birgiñea, ez menturaz ainguerua icusten ebalaco, bada au icustea etzan beretzat gauza barria, baña bai emoten eutsazan alabantzacgaitic, ceintzuen duin ez eban uste zala. Baña aingueruac alaitu eban, esanagaz ez cedilla bildurtu, bada aurquitu izan ebala gracia Jaunaren beguietan, eta alan bere sabelean sortuco zala seme bat, ceineri iminico eutsan icena Jesus, au da, Salbaguillea, ta izango zala Aita Beticoaren Semea, icentetan eutsazala gañera Jesusec izango cituzan anditasun ta beti betico escubideac. Orduan Mariac esan eutsan aingue-

ruari: ¿Celan izango da ori, ezbadot ezagututen ta ezagutuco bere ezbadot guizonie orretaraco? Ta aingueruac orduan ciurpetu edo segurutu eban, celan ez eban parterie euquico beragaz guizonec, ta ez ebalá izango calterie bere dontzellatasunac, bada Espiritu-Santua etorrico zala beragana, ta onen bitartez ta eguitez bacarrie, sortuco zala bere sabelean Aita Jaungoicoaren Semea: Esan eutsan Isabel bere lenguciñagaz jaso zana, ceinegan, izan arren zaarra ta seiñie sortu ecin leiqueana edo emasolla, alan bere sortu izan zala eta egoala seiñdun; bada Jaungoicoarentzat ezdago ecinquizunic, eta alan berac gura dabenan seiñe eguiten daben leguez emasollac, eguin leiqueala dontzelleac bere dontzellatasuna galdu baga.

Ciurtasun onegaz, Jaunari obedidu gurarie ta beeraturie bere umilltasunean, emon eutsan baie-tza aingueruari, esanagaz araco cerua atseguindu eta luurra santutu cituzan berba estitzuac: *Ara emen Jaunaren mendecoa, eguin bedi nigan bere borondatea zuc esan dozun leguez.* Eta une aretan sortu zan bere errai garbietan Aita Beticoaren Semea, ta alan izan zan Jaungoicoaren Ama eguiascoa, ta ceru ta lurreco erreguiña.

Bete zanean mirari andi au, iguitu ta sendaturie Birgiña Ama beragana etorri zan Espiritu-Santuac emon eutsazan gracia ugariacaz, urten eban bertatie Isabel bere lenguciña bisitau ta serbietara. Maria bici zan erritie Isabel bici zan echera, Judaeco mendietan, egozan ogueta bes-

amabi legoa baño gueiago. Arin igaro eban bide ain luce ta nequetzua, cergaitic bere caridade andiac emoten eutsazan indarrac, ta gueiago bere sabelean eroian frutu bedeincatuac. Sartu zan Zacarias-en echean, agur eguin eutsan Isabeleric beronec baño lenago, emoten euscula onegaz bere umilltasunaren ejemplua. Mariaren berbac entzun cituzan Isabelen erraietan egoan ume Juanec, eta arturic orduan santificaciñoeco espiritua, ta ezaguturic Jauna egoala Mariaren erraietan, ebilen saltoca pocez beteric amaren sabelean, adierazoten ebala onelan berbacaz esan ecin ebana, Bere barruco semearen iguitasun ta pozagaz aditu eban Isabelec Jaungoicoaren Semearen Guizon-eguite edo Encarnaciñoeco misterioa, ta arguituric igarlearen espirituagaz, esan eutsan Ama Birgiñeari: «Bedeincatea zara zu andra guztien artean ta bedeincatua da zure sabeleco frutua. ¿Eta nundic merecidu izan dot nic neure Jaunaren Ama nigana etortea?» Ta oñezaz gñera esan eutsazan beste gauza asco Birgiñearen alabantzan. Ezaguturic orduan Mariac Jaunac eguin izan eutsazan gracia ta mesede guztiac cantau eban *Magnificat* derichon cantua, ceinec daucazan berbac baño mirari gueiago. Ta egon ezquero iru illabete inguruan Isabelari lagunduten, biurtu zan guero bere Nazareteco echera.

Josec, bere senar garbi ta santuac igaro cituzan emen atsecabe ta estutasun andiac, ezagutu ebanean Birgiña santea seiñdun egoala, berac onetan parteric euqui baga, batetic ez equialaco

cer eguin onen gañean leguea betetaco, ta bestetic lotzariric ez emotiaren Andra ain oitura onetacuari ta menturaz errubaguea zanari; eta alan erabagui eban issillic alde eguin ta istea bacarric Maria, bada Josec ez-equian oraindiño celan sortu zan Jaungoicoaren Semea bere emazte garbiaren erraietan. Ez eutsan pena guichi emoten Mariaren biotz samurrari bere senar maiteac beragaitic igaroten cituzan naibagueac; baña ez eutsan aguertu gura izan beragan jaso zana, egualaco ondo, dagozala mirari batzuc edocein modutan aguertu bear ez direanac; eta alan Jaunaren es-cuetan guztia ichita, erregututen eutzan ichoropenic sendoenagaz, arren atseguindu eguiala bere senarraren biotz naibaguetua. Entzun cituzan Jaunac erregu onec, ta bialdu eban Josegana aingueru bat, ceinec azaldu eutsan mirari au esanagaz: «Jose, Daviden semea, ez eguizu susmoric »ez bildurric euqui artu ta euquiteco ceure echean »Maria ceure emaztea; bada bere sabelean sortu »dana, izan da Espiritu-Santuaren eguiqueraz. »Alan beragandic jaioco da seme bat, ceineri »iminico deutzazun icena Jesus; bada bera izan- »go da salbauc dabena bere erria, ateriagaz pe- »catuetatic.» Arguitze onegaz amaitu ciran Josen bildurrac, atseguindu zan bere biotza, ta aci zan leen baño erreberencia andiagoagaz beguiratu ta lagunduten Maria Birgiñeari, bada ordurarte santatzat eucana, ezagutu eban Jaungoicoaren Ama zala.

JESUSEN JAIOTZEA MARIA

BIRGIÑEAGANDIC ETA ONEN

EGUIQUIZUN TA NEQUEAC.

Octoviano Erromaco Emperadoreac aguindu eutsen bere mempeco guztiai iminteco buruzardea edo empadronamentua bacocho jaio zan errian, eta Jose Belengo semea zan leguez, joan bear izan eban ara Mariagaz aguindu au betetaco. Egoan Orduan Maria Birgiñea seiñdun bederatzigarren illabetea eta orregaitic seiñguintzaco egunetan, eta alan igaro bear izan cituzan neque guztiz andiac joan bear ebalaco bere senarragaz Nazaretetic Belenera neguco dempora gogorrean. Igaro cituezan senar-emazte santuac bide nequetso onetan trabaju edo erasgueta ondoez asco, zalaco dempora otza, bide lucea ta euren ezeuquia andia, eta Maria Birgiñia gaste ta biguna, baña alan da guzti bere igaroten cituezan pena ta neque guztia pocic, cergaitic Mariac eucan bere sabelean munduco gozotasun ta erregalua.

Eldu ciranean Belenera ez eben aurquitu noc ostaturic emon. Joan ciran bada coba edo chabola batera etzateco, cein egoan erriric campora murallai eutzala, non egoten cirian abereac eta bidasti ezeuquiac; eta chabola uts ta otz onetan emon eban arguitara Maria Birgiñeac, dolore barga, Jaungoico Guizon-eguina, abenduaren ogueta

bosteco gaberdian, eta baturic onetaraco eucazan seiñoialacaz, imini eban asca baten, adorau eban Jaungoicotzat, erreberenciau Jauntzat eta laz-tandu semea leguez. ¡Umilltasuneco guertaera arrigarria, benetan, eta cer icasi asco daucana guztientzat, emon izan eutsan munduari, gauza guztien Jaun ta jabeac, ceru ta lurreco Erregueac, Jaungoico ta Guizon eguiazcoac, jaio zanean chabola baten ta etzun asca baten lasto gañean! Bertatic, aingueruac zabalduric barri on au inguru aretan, etorri ciran arzainac Ume Jesus icustera, ta biurtu ciran euren choboletara atseguinezco cantac cantetan. Jaio ta zortzigarren egunean, atai edo portale beratan, eguin zan circuncisciñoia, izanic ministroa San Jose, San Bernardoc diñoanez eta orduan imini eutsen icena Jesus, ceinec esan gura daben Salbaguillea.

Izar barri batec zucenduta, etorri ciran guero Erregue Magoac, eta adorau cituezan Semea ta bere Ama, ta esquiniric urrea, intzentzua ta mirra, eracutzi eben Ume Jaungoicoagan sinistuten ebeela. Beteric jaio zanetic berroguei egun, joan zan Aingueruen Erreguiña Jerusalenera, Jaungoicoac emonico emacumerdien leguea betetan eta presentetan bere Seme bacarra Jaunari. Legue orrec eragozten eutsen emacumeai cartuten templuan seiñguintzatic berroguei egun igaro бага, jaioten zana semea bazan, eta laroguei egun igaro arte alabea izan ezquero. Egun onec igaro ezquero amac, joan bear eban templura garbituten ta esquini bildotz bat, edo usocume bi

ezeuquia bazan; Mariac bada esquini cituzan bere Purificaciñoan usocume bi, ezeuquia zan leguez, eracusten ebala bere umilltasuna leguea betetan, berac cer garbitu ezbeuean bere.

Mariac, esan dan leguez presentau zanean templuan, euqui cituzan gauza barri bi, bata atseguinezcoa ta naibaguezcoa bestea: atseguinezcoa icusi ebanean bere Seme bedeincatuaren gloria aguertuten zala munduan; bada Simeon santuac artu ebanian besoetan, adorau eban Jaungoicatzat eta iragarri eban munduaren argui ta Israelgo edertasun ta gloriatzat; ta araco Ana alargun beneragarriac, sarturic ordu aretan templuan, berba eguin eban goratuaz Jesusen anditasun ta miraariac, ceintzuec izan ciran Mariarentzat poz eta atseguinezco gueigarriac. Baña beste aldetic, dolorezco cuchillo batec irago eban bere biotza, entzun eutsazanean Simeon santuari berba onec: «Ara emen Ume au, ceini munduac esetsico deuta, ta asco izango dira jauciac eta jasoac *Berrangaitic* Israelen; eta espata gogor batec iragoco dau bateric bestera zure arimea, guizon ascoen biotz escutuac aguertu deitecen.» Berba onecaz mindu jacon bere biotza, eta bere egun aretaco poz eta atseguinac biurtu ciran zamintasun eta billdur andi baten; eta oraindino gueiago Templuco eguiquizunac amaituta, igues eguin bear izan ebanean arin Egiptora, librauteco bere Semea Erodes Terregue gaistoaren escuetatic, ceinec ill gura izan eban bere Jesus maitea. Bada ainguerua aguerturic San Joseri lotan egoala,

aguindu eutsan jagui cedilla bertatic, eta arturic Ama eta Semea joan ceiteala Egiptora, non egon bearco ebeen berac abisau arte. Alan eguin eban Josec; eta igaroaz bide luce, bacar ta basamortu arec neque ta pena andiacaz, ardura guztiz andi ta bildurragaz, eldu ciran Egiptora, ta bici ciran gaur Matarca deituten jacon lecuan, Eliópolis ta Babilonia bitartean.

Emen bici ciran ezeuqui ta premina guztiz andiacaz, cirialaco arrotzac ta ez-ezagunac lecu aretan, bildurrez ta sosegu бага; cergaitic Ume a Jaunac gordeco eban icharopena beuqueen bere, beraganaco amodioac emoten eutsen bildurra. Onezaz ostean Ama Birgiñiari atsecabaric gueien emoten eutsana zan, erri arec bici ciran ichuta-sunean icustea; bada ichiric Jaungoico eguiazcoa, adoretan cituezan Jaungoicotzat euren escuacaz eguinico taioac ta baita cocodrilo ta sugueac bere ta onen bitartez demoniñoac, ceintsuec euqueezan engañauta. Egon ciran Egípton Erodes ill arte, eta orduan, Joseri leen aguertu jacon ain-gueruac aguinduta, biurtu ciran Nazaretera, nondic joaten ciran Jerusalenera urtean bein.

Izanic Jesus amabi urtecoa, besteetan eguiten oi-eban leguez, joan zan bere gurasoacaz Nazaretic Jerusalengo templura, eta onec echeruntz biurtu cireanean guelditu zan Jesus Jerusalenen euren barri бага; ibili ciran bere billa iru egunean cizpuru ta negar andiacaz, ta azquenez aurquitu eben templuan bertaco jaquitunen erdian, itunduten onei ta erantzuten eurac eguiten eu-

tseezan itaunei. Icusiric alan Amac dirautso Jesusi: ¿Semea, cergaitic eguin dozu orrelan, jaquinie zure Aita ta ni gabicela zure billa dolore andiacaz? Eta Jaunac erantzun eutsan: ¿Certaraco billatu nozue? Ez cenquian jardun bear nebala neure Aitari jacozan lanetan? Berba onec, an egozanac aditu ezbacituezan bere, Ama Birgiñeac artu ta gorde cituzan bere barruan, ezaguturic euretan egozan mirariac. Emendic ogueta amar urte bete artean, bici izan zan Jesus bere Amagaz ta San Josegaz, lagundu, obedidu eta serbiduten cituzala semeric onena leguez bere Ama guztiz maite ta eguiazcoa ta San Jose bere aita ordeco ta Echaide sagradu onen jaolatatzat Jaungoicoac autu izan ebana. Mempetasun onetatic atera bear dogu Semearen umilltasuna ta Amaren escelencia: cergaitic ezdago umilltasun andiagoric Jaungoicoa bera, criaturiaren mempean eta agunduan egotea baño; ez anditasun eta soberandia andiagoric criaturiac bere Jaungoico ta Eguilleari agundutea baño, eta au guztiau eugui eban Ama Birgiñeac bere Semeac ogueta amar urte eucazan arte.

AMA BIRGIÑEAREN DOLOREAC BERE

SEMEAREN PASIÑO TA ERIOTZAN.

Ogueta bederatzi urte ta amairu egun bete jacozanean, joan zan Jesus bere Ama ganic Betaborara, tan San Juanec bateatu eban Jordango

ibaian, ez Jesusec eucalaco bateatu bearric, ezpada urari ezarteco pecatuac parcatuteco birtutea Bateoco Sacramentuan. Bereala andie sartu zan basamortuan, non eguin eban barau berroguet egunean, ta izanic tentaua, goitu eban arerioa, ta guero urten eban andie ceruco Maisua leguez, iracasten bere dotriña santua; ta baturic discipuluac eguin cituzan mirari guztiz asco, bere Eban-gelioan iracusten dirau leguez. Baña Jesus ibili arren lecu bateric bestera iracasten guizonai ceruco icas men ederra, Birgiña santeac lagunduten eutsan sarritan. Egon zan Jesusegaz ta bere discipuluecaz Cana Galileaco estegüetan, ta paltauric ardaoa, ez zan paltau izan Mariaren erruquitasuna, bada escatu eutsan bere Seme doatsuari emon eguiuela palta eben ardaoa, lotzaturic guelditu ez cedizan ezcon-barriac; ta alan eguin eban Jesucristo gure Erredentoreac, ceinec ez deutsan ucatuten bere Amari, escatuten deutsan gauzaric: eta au zan Jesusec lenengo eguin eban miraria, biurturic ura ardao izatera, eracusten ebala onelan bera zala gauza guztien Jaun bacarra.

Urreratu zanean ordua ceinetan Jaunac erabagui eban emotea bere bicitzea gu erosi, ta Aita Beticoagaz ta gugaz baqueac eguiteco, celebrau eban bere Apostoluecaz araco azquenengo ta mirarizco aparria, ceinetan ichi euscuzan Altaraco mai santuan bere Gorputza janaritzat ta bere Odola edaritzat. Bere Amac bere celebrau eban Pascoaparria beste andra santacaz eche aretan, baña beste lecu baten. Aparria amaituta guero

joan zan Jesus Ortu santura nun eguingo eben preso, gueraturic Birgiñea eche aretan ardura andiagaz, icharoten bere Semearen pasiñoa.

Jaquin ebanean Maria Birgiñeac Judeguac eguin ebela bere Semea preso eta erabillela au- ciepalle bateric bestera, urten eban echetic ta jarraitu eutsan beste emacumeacaz Calbarioco mendiraño. Ecin azaldu leique berbacaz celango pena, zamintasun ta atsecabeac igaroco cituzan bere biotzean, icusi ebanean bere Seme maitea ain gaiztratauta impernucio otso amorrotu arec urratu eutsela bere gorputz sagradua bildotz otsanari leguez. Ceimbat eta andiagoo izaten dan gauza bateri euquiten jacon amodioa, andiagoo izaten da beragaitic artuten dan penia. Maria Birgiñeac eutsan bada Jesucristuri amodio ecin andiagoo, zalaco bere Semea, eta berea bacarric eta guztia, guizonaren laguntasun baga sortua, ta zalaco semeric onena, santuena, gracia ta doez beteena, maitegarriena, ta guztien ganetic, zalaco Jaungoicoa; eta alde onetatic ezagututen eban arguiro merecidu ebala amodio neurribaguea, criatura batec euqui izan albaleique. Augaitic Birgiñeac Jesusi eutsan amodioa, zan ama guztia erabatera euren semeai deutesen baño andiagoo, Santu eta Aingueru guztia Jaungoicoari deutesen baño andiagoo. Icusi ebanean bada arerioric gogorrenen escuetan aimbeste maite eban Semea, icusi ebanean eriotzara condenauta, guztia izainduric, zaurituric eta guizonaren echura baga, artu eban penia izan zan berari eutsan

amodioaren parecoa eta berbacaz adierazo ecin leiquean bestecoa. Augaitic deituten jaco Martirien Erreguiña, martiri guztiac baño pena andiagoac igaro cituzalaco.

Baña izan arren ecin andiagoac Mariaren pena eta atsecabeac, etzan izan chiquiagoa bere iraupen ta sendotasuna. Bere biotza ta borondatea egozan Jaungoicoarenagaz bat eguinda; ta Jaungoicoac erabaguita eucan leguez ill cedilla Jesucristo gure pecatuen parcaciñoraco, bardin Mariac bere gura izan eban biotz biotzetie ta borondate osoagaz Jesusen eriotzea; eta alan egon zan Curutzearen ondoan bere biotza erdibituta, baño zutunic, coloma cendo bat leguez, esquinitzen Aita Beticoari bere Semearen sacrificioa, ta erregututen arren bere odolagaitic parcatu eguizala munduco pecatuac, eta zabaldu eizala guztioentzaco ceruco ateac.

Onelan Ama erruquiorrac lagundu eutsan Semeari onen pasiñoeco dolore ta lotzarietan. Eta erruquitasun au Jaunac gura izan ebalaco saristau, esan eutsazan berba amodiozco onec: *Andrea, orra zure Semea*; ta guero bere discipuluari: *Orra zure Ama*, emonagaz semetzat San Juan, ceinec ordu aretaric artu eban amatzat, lagundu, serbidu ta beguiratuteco berari seme eguiazco bat baltzan leguez; bada simistuten danez, orduraco ill zan San Jose bere senar garbi ta gozua. Guelditu zan trucada onegaz Birgiña guztiz garbia iragoric dolorezco cuchillo bategaz, ezagututen ebalaco cein beste bat zan galduten eban Seme eguiazcoa,

emon izan jacon seme-ordecoaren lecuán, ta cein amodio samurra eucan beragaz Seme Jesusec, bada egon arren egoan moduan, curutzean esqueguiric, dolore parebagacoen erdian, eztzan aaztuten beragaz. Illic icusi ebanean Semea, beragaz batera emongo eban arimea Maria Birgiñeac, Jaunac sendatu ezbalen naturaleciaz ganetico indarracaz. Illda guero Semeari emon eutsen lantzadiac, ez eban guichiago irago Amaren biotza cein Seme illaren bularra. Guero jatsi eben gorputz sagradua curutzetic ta Maria Birgiñeac artu eban bere besoetan, ain sentimentu andiagaz cein ecin azaldu leique berbacz, ez ezagutu adimenagaz. Azquenez Jesus obipetu ebanean biurtu zan Maria San Juan eta beste andra erruquiorracaz Calbariotic Juan Marcosen.echera, non celebrau eben Pascoaparia icharoten bere Semearen biztuerea.

Iru egun igaroric Birgiña erruquiorrac bacartade ta esturarie andienean, irugarren egunean biztu zan Jesus, ta aguertu jacon inñori baño lenago bere Amari, beste inñoc baño gueiago merecidu izan ebalaco aguerquizun doutsu au, ta icuste onegaz bere ordurarteco tristuraco negarrac biurtu ciran atseguinescoac izatera. Ecin azaldu ez aditu leique Ama Birgiñeac artu eban poza, icusi ebanean bere Semea eriotzea goituta, eta celango atseguina sentiduco eban lastandu ebanean, ta bere oñ ta escuetan nun eguin eutsanean. Onezaz ostean gñoc azaldu leiquez araco Limboan egon ciran arima santuac emongo eu-

tseezan esquer eta alabantzat, izanic bera bitarteco ta Jaunaren Ama, eiñen eriotziagaz librauac izan ciran presondegui aretatic? —

Biztu ta guero berroguei egunean egon zan Jesus munduan. Eta sinistuteco da bitarte orretan sarri bisitauco ebala bere Ama, ta atseguindu ta poztuco ebala bere berbacaz. Baita ez cirean izango chiquiac Apostolu ta beste cristinauac emongo eutsezan ezquerrac ta alabantzac bere Semearen gloriagaitic, ta berac segurutu ta sendatuco cituzalaco Jesusen biztueraco sinismenean. Berrogueigarren egunean aguertu jaquen azque-
nez bere Ama ta discipuluai, ta eroan cituzan beragaz Olibeteco mendira, nondic, emonda bere bedeincaciñoa, poz, gloria ta magestade andiagaz, igo eban cerura, gueraturic Birgiñea pozago Semearen gloriagaitic bere bacartadeagaitic triste baño.

Ama Birgiñea ta Apostoluac biurturic guero Apalteguira, egon ciran oraciñoan icharoten Espiritu-Santuaren etorreriari, ta au etorri zanean euren gañera, artu cituzan Maria Birgiñeac beste guztia baño gracia ta doe ugariagoac, cergaitic beronen prestaerea zalaco besteena baño andi-
goa, ta onezaz gañera gueiago merecidu ebalaco izanic Jaunaren Ama.

MARIA BIRGIÑEAREN LANAC BERE

SEMEA CERURATU EZQUERO.

Guero bici zan Maria Birgiñea Jerusalemene, jarduten zala Jaungoicoaren gogoraciñoe altsuenetan, ta bere araguiagaz jantziric Jesusec eguin cituzan mirariac gomutetan ta euracgaitic Jaungoicoa alabetan, artuten ebala sarritan Altaraco mai santuan Jaunaren gorputza beste cristinau fielacaz; bada besteac artuten eben ezquero ¿ceimbat errazoe andiagoagaz ez eban artuco besteac baño obeto ezagututen beeban Jaunaren anditasuna ta prestaera gueiago euquiten beban?

Baita jarduten zan besititetan ta beacurtuten edo erreberencietan araco lecu santuac, ceintzuec bere Semeac consagrau cituzan bere oñatz ta eguite miragarritzcoacaz; eta baita bere ebilen zucenduten Jaunaren asiqueraco Eleiza barria, cein asi zan landaratu ta zabalduten munduan; cer-gaitic bera zan iracatsi ta azalduten eutsezana Apostoluai Jesucristoren guizon-eguite, jaiotza, circuncisciñoe ta ume demporaco mirariac; bera zan bere oraciñoe, bicitza Jaungoicozco ta berba cerucoacaz aurreratu, sendatu ta emoten eutsena guztiai laguntasuna; bera zan, bera icusiagaz bacarric, atseguinduten cituzana biotz larrituac, zucendu erabagaco gurariac, guichitu ta quendu araguiaren quescac, sendatu argalac, altzau jau-ci-iac, sendoagotu sendoac eta biurtu bide onera pecatariac.

Bere amodioa guztientzaco zan guztiz issio-
tua, umilldadea andia, icharopena premiña ta
persecuciñoetan goitu ecin ceiqueana, ta bera
icusiaz bacarric urrinduten ciran tristeza ta bil-
dur charrac.

Azquenez, bere jaquituriagaz emoten eutsa-
zan iracatzia Eleiza guztiari. Zan egusqui bat,
arguitasuna emoten ebana munduan; Jaungoi-
cozco mirari bat, Birgiña bat eracusten ebana
bere arpeguian Jaunaren Ama zana, ain mages-
tade andi ta graciagaz betea ce, guztia euquen
guraria bera icusteco, ta icusteagaitic beste baga,
joaten ciran asco Jerusalenera. Orregaitic San
Ignacioc carta baten esaten eutsan San Juan
Evangelisteari: ¿cein cristinau fiel ta gure fede ta
erliguiño santuco adisquide izango da, icusi ta
berba eguin gura ez dabena araco merecidu izan
dabenagaz Jaungoicoaren Semea bere erraietan
sortutea ta arguitara emotea? San Dionisio Areo-
pagocoa, San Pabloen discipulua, joan zan Ate-
nastic Jerusalenera, Andra Maria icustera, ta
icusi ebanean bere dignidade edo altzutasuna,
persona ilcorrac euqui aleiquean baño andiagoa,
artu eban gozotasun guztiz miragarritzco bat, ta
guztiz mirarituric esaten eban, euquico ebala
Jaungoicotzat, ta adorau bere bai, jaquin ez balen
fedearen bitartez ez zala Jaungoicoa: ta egozala
Maria Birgiñearen inguruan ceimbatu bere ecin
leiquezan beste aingueru.

Baita bere Maria Birgiña egon zan dempora
apur baten Efeso-co urian, Asian, San Juan

Ebangelisteagaz batera, isuri edo zabalduten cituzala lecu guztietara bere arguitasunac, eta emoten eutsela beragaz ebicen guztiai arimaco osasun ta bicitza.

MARIA BIRGIÑEAPEN ERIOTZA TA CERURA IGOEREA.

Igaroric, bada, urte asco esan dan leguez Eleiza guztico atseguin ta oneraco; eldu zanean edade andira; icusirie bere Semearen sinismen ta icena zabaldu zala munduan; amodio issiotuagaz ta urturie bera icusteco gurariagaz, escatu eutsan gogotic librau eguiala, arren, emengo bicitzatic ta eruan cerura bere arpegui doatsua gocetan. Entzunic Semeac Amaren escari erruquizco onec, bialdu eutsan aingueru bat eriotzearen albizteagaz, eta arturic Amac barri on au arimaco poz andiagaz, iragarri eutsan bere seme Ebangelisteari. Onec bere adierazo eutsen Jerusalenen egozan beste cristinauai, ta zabalduric bertatic inguru aretan egozan cristinauen artean, etorri ciran asco Jerusalenera ta batu Siongo mendi santuan, araco Jesucristoc bere discipuluecaz apaldu eban echean, eta ceinetan imini eban bere Gorputz sagradua Altaraco mai santuan bere Eleiza guztico janaritzat, eta Espiritu-Santua bere susco miñacaz etorri jaquen lecuari. Ecarri cituezan cristinauac candelac; uientu usañezco asco, oiturea euquen leguez, eta canta sagradu

asco cantetaco bere iragoera gloriosuan; eta mundo beste inguruetan prediquetan egozan asco, etorri izan ciran milagroa bere aurrera, eta baita beste cristinau asco bere Jaunari escatu izan eutsenac duin izateco icusi eijeen bere Amaren cerura iragoera doatsua.

Birgiña guztiz garbiac icusi ebanean araco laguntegui santu ta zorionecoa, guztiz asco poztuzan, ta emon eutsazan ezquerrac bere Seme bedecatuari eguin izan eutsazan mesede bardinbagueacgaitic, eta arpegui itzaltzuagaz esan eutsen aurrean egozanai: «Neure biotzeco maiteac, »nire Semeac ichi nenduan emen, zuecganaco »neucan amodioagaitic, eta zuen laguntzaraco. »Bere siniste santua dago zabalduric munduan. »Ceruco dotrina Jaungoicozcoaren prutua aci da. »Orregaitic, icusiric neure Jaunac ez dala premianazcoa nire egon-bearra munduan emendic aurrera, ta erruquituric daucadan peneagaz bera icusten ezdodalaco, entzun dituz nire escari ta »gurariaac, bicitza onetatic urtenda, bera icusi »daidan ceruan. Guelditu zaitece, bada, bearra »eguiteco bere gloriagaitic. Nic ichi arren, ez zaituez isten nire biotzac: zuei deitsuedan amodio »andia, eroan ta euquico dot beti neugaz. Noa »cerura zuecgaitic erregututen.» Au esan da, aldebateratu zan oe baten, eta beguiraturic aurrean egozanai, euqueezala guztia escuetan candelac issiotuta, agindu eutsen urreratu ceitezala guztia, emoteco bere bedecatua; ta au emonagaz batera escatu eutsan bere Semeari sendatu eiala

cerutic, ta emon eguinezala guero araco ceruco ondasunac iñoiz amaituco ezdiranac. .

Danac negarrez urtuten ciran Ama ain on ta erruquiorraren joaqueriagaz, eta berac poztuta esaten eutsen: «Jaungoicoagaz guelditu zaitece „neure seme guztiz maiteac, ez eguizue negar „eguin isten zaituedazalaco, ezpada poztu noiala- „co neure Seme maiteagana.» Guero aguindu eutsen San Juani emoteco berac erabili izan cituzan tunica edo jantzi bi an egozan dontzella biri, ceintzue beragaz bici izan ciran dempora lucean. Bereala cerutic jatsi zan, aingueru ascoen laguntzagaz, bere Seme maitea, eta icusi ebanean bere Amac, biotzeco poz andiagaz esan eutsan: «Bedeincatuten zaitut, Jauna, bendiciñoeguztien „emollea ta argui guztien arguia, nire erraietan „guizon eguin izan zarealaco. Ondo ciurnago ni- „gan eguingo dala, zuc esan dozun guztia.» Au esanic, echun zan oean ta inguiratu zan bera, eta bertatic besoac gora jasoric, poz andiagaz icusteagaitic bere Semea, esan eutsan: «Eguin bedi nigan zuc esan dozuna» eta onegaz, loac artutean leguez, gaiso ez min бага, emon eutsan bere ari- mea araco Jaunari, ceini berac emon eutsan bere araguaia. Ill zan agostuaren amabosteco bezpera gabaz, berrogueta amazapi urte Jesucristo bera- gandic jaio zanetic ta onen pasiñoetic ogueta iru- garren urtean, eucazanean irurogueta amabi urte baño oguetalau egun guichiago, gueienac di- ñoenez.

Seme bedeincatuac eroan eban cerura ain-

gueruen artean bere Ama doatsuaren arima guztiz garbia, non izan zan artua zorioneco guztien alabantzazco canta poz eta atseguinen artean mercedu izan eban leguez guztien Erreguiña ta euren Jaunaren Ama zana. Arritu ciran guztia bere edertasun, gloria ta magestadeagaz, icusirik ain aberatz ta apaindua aimbeste birtute ta graciacz, bada bere arguitasunacaz illunduten cituzan beste santuenac, egusquiac izarrenac leguez. An iminia izan zan coru aparteco baten, Aingueruenac baño gorago, bere Semearen escumatatic.

Ama Birgiñea ill zan demporan, emon eben lurrean soñu guztiz estitzua bere arimeari cerura lagundu eutsen aingueruac, ta ez guichiago bere gorputz sagraduaren inguruan guelditu izan ciranac, entzuten cituezala euren soñu gozuac an egozan guztia. Apostolu ta Jaunaren discipuluac icusi ebeenean Birgiñea illda, lurrean auspastu cirian eta samurtasun ta onerazpen andiagaz, mun eguin eutsen gorputz santuari, docantac cantau ta alabauagaz Jesusec artu izan eban araguiaren aragua, ta ceinetan Jaunac eguin cituzan aimbeste mirari. Ungidu eben gorpua uientu ederracaz, orduan oituria zan leguez, ta batu icera garbi baten, zabalduric lora ta usain gozuac; baña onec guztioe emoten eben baño usain gozuagoa urtuten eban bere gorputzetic. Etorri ciran gaiso asco gorputz santua egoan lecura ta danac osatu ciran Ama Andra onen bitartez ta bere Semearen birtutez, ceinec emon eutsan osasuna munduari.

Zabaldu zanean eguna agostuaren amabos-
tean, Apostolu santuac arturic euren sorbaldetan
gorputz sagradua egoan andea, eroan eben uria-
ren erditic Getsemanira, cantauaz eurac eta beste
cristinauac Aingueruacaz batera alabantzac Ama
Birgiñeari.

Judegu galdu ta lotzabagaco bat azartu zan
escuac esarten andac lurrera botateco usteagaz;
baña bere escuac, besoetatic ebaguita, guelditu
ciran andan oratuta bere azartasunaren gastiguz.
Ezagutu eban orduan itsu onec, peniagaz argui-
turic, bere gaiztaqueria: negarrez escatu eban
parcaciñoa eta jarichi eban; cergaitic San Pedro
aguindu eban bateratutea esqueguita egozan es-
cuac beso mancuacaz, ta bereala guizona gueldi-
tu zan osaturic gorputz ta ariman; bada egun ain
donsu ta atseguinezco aretan Mariarentzaco,
etzan egoquia iñor guelditu cedin mesederic artu
baga bere escuetatic. Eldu ciranean Getsemani-
ra, ta obian gorputz santua iminteco demporan,
an ciran negar ta cispuruac barriztetia, mun-
eguite eta adoretea erreberencia andiagaz, begui-
ric quendu бага biotza euquen lecutic. Azquenez
imini eben gorputz sagradua obian, baña Apos-
toluac ez eben andie alderic eguin; ezbada egon
ciran obiaren inguruan iru egunean, entzuten
aingueruen soñua ta alabetan Jaungoicoa euracaz
batera.

Irugarren egunean etorri zan Santo Tomas
Apostolua, cein ez zan aurquitu besteacaz Ama
Birgiñearen eriotzan: gura izan eban icusi ta

erreberenciau gorputz santua, eta escatu eban zabaldu cedilla iminita egoan obia. Jaunac laquetu eban Apostolu santu au berandu etortea aguertu cedin cer jaso zan; bada zabaldu ebe-nean sepultura, ez zan an aurquitu gorputz sagradua, ezpada bacarric ondo iminita beragaz batu ciran icera ta beste eunac. Orduan zarraturic barriro obia, ceinetatic urteten eban usain guztiz gozuac, cerucoa gueiago cirudiana munduoa baño, biurtu ciran guztia urira poz eta atseguin bardinbagueagaz, euquiric gauza ciur ta jaquintzat Mariaren gorputz guztiz santua baturic bere arimeagaz, biztua izan zala, ta cerura igo ebala.

Maria Birgiñea zan gorputz laburrecoa, colorea apur bat baltserana; ulea becartzua edo urre colorecoa, beguiac bici ta baltzac, zurra apur bat lucea, espanac ederrac ta estitzuac berbetan, arpeguia lucea gueiago biribilla baño, escu ta atzamarrac luceac. Zan itsaltzu ta modutzua, ez buru erechi ez andiqueri zalea, tolezbague ta umilldea. Bere soñecoac ciran beti apainduria bagacoac ta colore berescodunac. Zan otzana, erechi oneco ta issilla. Biciric egoanean San Juan Ebangelisteac atera cituzan bere irudi batzuc, ta onetatic bat dago gaur Erroman, Santa Maria Nagucicoa derichon eleizan, non icusten diran bere azbeguiac, ta celan zan bere Semearen irudi edo antsecoa.

Ceruan dago, bada, orain gorputz ta arima gure Ama, eta an dago gure bitarteco ta Erreguiña, atseguinduten direala bera icusteagaz ain-

gueruen coru ta ceruco zorioneco guztia. Bera da Jaungoicoaren graciën gordetzallea, ta zabaldu ta isuriten ditus gracia onec cristinau guztien artean, baña ugariago bere serbitzari diran ta beraganaco onerazpenagaz bici diranen artean. Da atea ceinetatic sartu beargarean gura badogu jarichi Jaunaren aurrean parcaciñoa ta erruquia; da graciaren Ama, dalaco Jesucristoren Ama, cein dan graciaren eguile ta emollea, ta ceinegaitic ontzat artuten dituzan Jaungoicoac guizonen escari ta erreguac. Orregaitic daucagu guztioe Ama Birgiñearen debotoac izateco premiña, ez bacarric bere erraietaco odolagaz sortu zalaco Aita beticoaren Semea, cein dan gure on guztia, gure gurari eta zoriontasunaren betetasuna, ezpada baita jarichi ecingo doguzalaco tesoru ta ondasun onec lagunduten ezbadeuscu Birgiña guztiz santeac, ceinen escuetatic emoten deuscuzan Jaungoicoac ugaritasun andiagaz. Augaitic diño San Bernardoc, Jesucristo dala gure eta bere Aitaren arteco bitarteco bacarra, baña dan leguez Jaungoicoa, ta bicien ta illen Jueza, bear guenduala beste bitarteco bat guztia biguna, guztia gozua ta guztia erruquiorra, zucenduteco baragana gueure premiñetan bildur guichiagogaz ta icharopen sendoagogaz.

Alan dacuscugu dempora guztietan ta erreñu guztietan izan diran santu guztia, beti izan dirala arduratsuac Birgiña Maria alabadu, altsutu ta serbietan: batsuetan euren gogoagaz, gogaranduten bere anditasunac; sarritan euren miñacaz pre-

dicau ta eracusten bere mirariac; ascoc escribiduten bere escelenciac, ta danac euren bicitzagaz jarraituten beronen bicitza Jaungoicozcoari, Jaungoicoac imini izan ebalaco munduco ispillu ta ejemplutzat. Orregaitic, ceimbat eta santu andiagoac izan diran, aibat-eta debotoagoac izan dira Birgiña gloriatzu onegaz.

Eleizaco eracusle ta santuac eracusten dabe, dala Jaungoicoaren aparteco gracia ta mesedea eta salbaciñoeco ezaugarria, euquitea Birgiñeari berarizco onerazpena. Onetaraco zucendu bear-gara Mariagana beti confiantza osoagaz, eguin beronen icenean serbicioaren batzuc, artu berau bitarteco ta Amatzat, eta jarraitu beronen birtute ederrai; bada da erruquiaren Ama, eta ez da iñoiz guelditu lotzaturic beronegan ichoropena euqui dabenic. Orregaitic San Bernardo bere deboto guztiz andiac diño: «Issilldu bedi zure erruquitasuna. ¡O Birgiña guztiz doatsua! iñor badago artu бага zure mesederic, bere premiñetan escatu izan deutzunean.» Eta santu onec beronec alaitu ta aurrerazpidea emoten deuscu guztioi, euqui daiogun Mariari debociño aparteco, eta zucendu gaitezan beragana gueure premiña guztietan, berba onecaz: «Zu, mundu onetaco ola, „tuen artean itoaguinean zabiltzana, gura ez ba- „dozu ondatu, ez eguizuz quendu beguiac zucen- „tzalla ta izar onegandic. Jasoten badira essetsi „edo leutaciñoeco aisiac, eta bazaroace apurtuten „estura edo larritasuneco achera, beguiratu iza- „rrari, eta deitu Mariari. Zure arimaco ontzichua

„dagoanean ondatuteco arrizcuan dirugoce edo
 „loiqueriagaitic, beguiratu Mariari. Ceure utze-
 „guite edo pecatuen astuntasunagaz eta contzen-
 „tziaren quezca ta ichusitasunagaz aazten bazara
 „itoten, eta Jaungoicoaren juicioagaz, ta beroni
 „emon bear deutzazun eontu eiatzagaz estutu ta
 „bildurtuten bazara, gogoratu Mariagaz, deitu
 „Mariari. Ez dedilla aldendu zure aotic bere icena,
 „zure biotzetice beraganaco amodioa; eta jarichi
 „,daiquezuzan beragandice ceure escariac, jarraitu
 „,eguizu bere bicitzaco ejempluai; cergaitice berari
 „,jarraituaz, ez dozu urteten ceruco bidetic, berari
 „,erregutuagaz, ez dozu icharopena galduco; be-
 „ragaz gogoratuten bazara, ez dozu utz eguingo;
 „,berac bazucaz ez zara jausico; berac escudatu-
 „ten bazaituz, ez dozu bildurric izango; bera zu-
 „centzalle izan ezquero, ez zara aspertuco, eta
 „,bera badozu zure alde, elduco zara beti betico
 „,atseguintasuneco ceru ederrera.» Au guztiau da
 San Bernardoc diñoana. Da bada segurua, Birgi-
 ña guztiz garbi ta Ama erruquitzu onec artuten
 dituzala bere egapean abegui onagaz, ta escuda-
 tuten dituzala aparteco ardura ta erruqui amo-
 diotzuagaz beragana zucenduten diran guztia,
 eta onezaz ostean eguiten deutseezala berarizco
 mesede ta erregaluac.

MARIA BIRGIÑEAREN MIRARIAC.

Maria Birgiñeagandic artu izan diran arimaco ondasun ta mesedeac, eta bere bitartez Jaungoicoac eguin dituzan mirariac, ain dira guztiz asco ta andiac ce, azaldu bear balira eurac banaan banaan, beasco litzaquez liburu asco: orregaitic ez dira emen iminico batzue baño.

San Gregorio Taumaturgo, Neocesareaco Obispo Jaunari aguertujacon, eta bialdu eutsan San Juan Ebangelistea iracatsi eguion cer sinistu ta cer predicau bear eban trinidadede edo Irutasun Santuco mirariaren gañean. Gozatu ta poztu eban San Martin, aguertu jaconean beste dontzella ascoen laguntasunagaz. Lagundu eutsan eriotzaco orduan San Cirilori, Nestorio eregiaren contra jaguita aspiratu eta goitu ebalaco. San Juan Damascecuari biurtu eutzan bere escua, erregue gentil batec ebagui eutsana guzurrezco salaciño bategaitic, eta osatze onen ezaugarriraco guelditu jacan santu oni ari bat, escua besoagaz bat eguizan lecuari. San Gregorio andiac eruan eban procesiñoan San Lucasec atera eban Ama Birgiñearen irudia, eta bigundu eban Jaunaren aserrea, ta gueratu zan araco peste bildurgarria, aimbeste triscantza eguiten cituzana Erromacourian, ta San Gregorioc bialdu eutsan guero doe parebaguea leguez bere adisquide San Leandro, Sebillaco Arzobispoari, Mariaren irudi au, cein dagoan orain Guadalupen, non eguiten dituzan

aimbat mirari, ta ceintzuecgaitic erreberencietan dan lecu sagradu au, ez bacarric Españan, baita mundu guztian bere. San Ildefonso Toledoco Arzobispoac escudatu edo defendidu eban biotz andi, celatasun ta errazoe andiacaz Mariaren garbitasun eta dontzellatasuna, ereje batzue ucatuten eutsena, eta Birgiña guztiz santeac, cerutic etorrita, aguertu jacon uri artaco Eleizan, ta emon eutsan bere escuacaz mecia esateco casulla eder bat, ceinegaz gueratu zan lurrean ceruco zorioneco bat eguinic.

Ruperto, Tuiceuse-co Abadeac, aditze laburrecoa zan leguez, ez eban uste al-izango cituzala aditu, ez gomutau bere ondo, liburu sagraduetan zarratuten diran mirariac, baña jarichi eban Birgiñeagandic jaquituria ta icasmeneco arguitasun ain andia ece, izan zan bere demporaco guizonic jaquitun ta arguitzuena, alan bicitzan cein eriotzan, mirari ascogaz. Mesede au berau arta eban Alberto Magno doatsuac, Santo Domingoren ordenacuac, eta Santo Tomás Eleizaco eracusle andiaren maisuac; bada esagutu ebanean bere adiñaren sortasuna icasteco, zucendu zan Mariagana, eta beronec jarichi eutsan arguitasun andi bat icasquizun guztietaraco ezaueran, batez bere filosofian. Baña iñoiz ez amaitutecoac izango litzatequez, imini bear balira liburuchu onetan banaan banaan, Eleizaco santu ta eracusle pisu andicoac azaldu ta aguertuten deuscuezan Birgiñearen mirari guztia, eta beronegandic cristinauac artu izan dituezan mesede andiac, batez-

bere Andra Maria onen serbitzari leial izan diranac.

Baña izan arren guztiz andi eta mirariztute-coac Mariac bere debotoai eguiten deuseezan mesede ugariac, ez da guichiago arritutecoa bere erruquia pecatariacaz. ¿Noc ezdaqui celau libradu eban Teófilo erichon Aldamaco urico marior-domoa, pecatarien Ama ta bitarteco onec? Bada icusi ebanean Teofiloc bere burua zalatuta guzurragaz, icharopen baga, dolorez ta lotzariz goituta, ichuturic, ueatu cituzan Cristo ta bere Ama be-deincatua, eta jarri zan guztiz Satanasen mempean, emonagaz berari adoraciñoa, berac escribedutaco paper baten bitartez; baña guero biurturic Birgiñeagana, jarichi eban beronen bitartez beragandutea Satanasi emon eutsan papera, ta eguinico pecatu icaragarriaren parcaciñoa. Eta ¿cer esango dogu Maria penitentearen gañean? Emacume au izan zan pozu ciquin bat bere nasaiqueria ta pecatuacgaitic, baña Jerusalenera joan zanean zucendu zan Birgiñeagana ta esquiniric istea araguiaren atseguin loiai, izan zan Birgiñearen bitartez, birtutezco ortu loratzu bat ta penitente guztien ispillua.

Ez da guichiago arritutecoa 1094 garren urtean Mariac eguin eutsan gracia ta mesedea Alemaniaco emacume bateri, ceinec ill eban guizon bat, eta onegaitic condenau eben biciric erretaco: eroiela bada epai au betetaco, escatu eutsan biciror Maria Birgiñeari laguntasuna, eta onec eguin eutsan mesede ain andia ce, bota izan arren sur-

tara birritan, ez jacon erre jantzico ari pusca bat-
bere. Eta onelango mirariac eguin izan ditus
guztiz asco, guizaldi guztietan eta munduco lecu
guztietan, bicimodu guztiacaz, baquean cein gue-
rran, doatsutasunean cein atsecabean, bicitzan ta
eriotzan, justoacaz ta pecatariacaz. Aimbeste mi-
rari eguin izan ditus Jaunac bere Amaren ondra
ta alabantzaraco, eta eguiten ditus egunoro mun-
du zabalean Birgiña doatsu onen bitartez, batez-
bere lecu edo templu sagradu batzuetan, cein-
tzuc izan diran berac autuac, erregutu ta benerau
daigun euretan aparteco onerazpenagaz Birgiña
miragarri au,

Templu onetatic entzutetzuenac, beste ascoen
artean dira: Pilar Zaragozacoa, non Santiago
Apostoluari aguertu jacon Maria Birgiña, (orain-
dic bici zala Jerusalem), caspesco pilar baten,
Ebroco ibaiaren ondoan, orain templua aurqui-
tzen dan lecu; Loreto-co templua, Italian, cei-
netan dagoan gaur Ama Birgiña sortu ta jaio,
eta Jaungoicoaren Semea sortu zan echea, oso
osoric, Aingueruac Nazaretetic ecarrita; Montse-
rrateco templua, Catalanian, eta leen aituta dan
Guadalupeco templua, Españan; Lourdescoa,
Francian; eta berton euscal-errian Begoñacoa eta
Arantzazucoa, ta beste asco, alan Españan cein
cristindade guztian, beneraciño andian dagoza-
nac, ceintzuetan eguiten diran mirari guztiz asco,
eta ceintzuecgaitic asco esan arren, beti gueldi-
tucc da gueiago cer esan.

MARIAREN DEBOCIÑOAC.

Ceruco Erreguiña, Maria Birgiñea, ain da erruquior ta onguillea ce, berari eguiten jacozan serbitzariric chiquienacgaitic eguiten ditus menderic andienac. Baña onelan sariztatua izateco, bear dira gauza bi: lenengo, gure ezquintzariac esquini pecatuen damuagaz; bada bestelan Mariac erantzungo leusquigu beste dempora baten soldadu nasai ta deunga bateri leguez, ceinec eucan ecandua eguiteco egunoro debociñoen bat Mariaren ondran. Egoala egun baten gose andiagaz, aguertu jacon Birgiña au, ta imini eutsazan bere aurrean janari gozuac, baña ain ontzi ciquinean ce, ez zan soldadua azartuten jaten. Ni naz, esan eutsan orduan Mariac, etorri nazana zuri gosea quenduten. Baña ontzi ciquin orretan ez nar azartuten jatera, erantzun eutsan soldaduac. Mariac orduan esan eutsan: eta ¿celan gura dozu nic ontzat artu deidazan zure debociñoen ta ezquintzariac, bazagoz galgarriz ta loiqueriaz beteric? Au entzunic, soldadua ondu zan, sartu zan erligioso. ta bici zan basamortuan ogueta amar urtean, ta azquenean, eriotzaco orduan Ama Birgiñeac eroan eban beragaz cerura.

Bigarren go bear dan gauea da, Mariaren onerazpenean irauntea. Bacarric debociñoan irauntan dabena merecidu dau ceruco corioa, diño San Bernardoc. Eta Mariac berac adierazoten emon izan deutsee bere deboto ascori, cein pre-

miñeascoa dan bere debociñoan azquenerarte irauntea.

Emendic aurrera iminten dira Mariaren debociño ascoen artetic, beronen guztiz gogoco diranac. Alan bacoachac artu daiquez bere gogoa gueien betetan deutseenac. Ez da orregaitic escatuten batec artu eta bete bear dituzala danac, espada, bein artu ezquero debociño bat edo gueiago, euretan jarraitutea baño. ¡Ceimbat eta ceimbat cristinau, gaur impernuan dagozanac, salbaucó ciran jarraitu izan balebe euren guraz artu cituezan debociñoetan!

AVE MARIAREN debociñoa.

Birgiña guztiz santeac chito asco estimetan dau Aingueruaren agur au, bada esan leique ce barriztetan jacola beragaz, Aingueru San Gabriele agueru eutsanean Jaungoicoaren Ama izango zala, artu eban poza. Orregaitic agurtu bear dogu sarritan *Ave Mariagaz*, dalaco beretzat guztiz gogocoa, Santa Matildari berac esan eutsan lequez. Baita bere gordetan dituz premina estu ta tentaciño deungatatic *Ave Maria* debociñoz esanagaitic, oitura on au dauqueen cristinauac.

Debociño au eguiten da, lenengo: Esanagaz belaunico iru *Ave Maria* goissian oeric jaguieran ta gaubian oera echutean, eta azquenean gueituagaz erregu labor au: *Zure Sortze guztiz garbieagaitic, O Maria, garbitu eguizu nire gorputza, ta santutu nire arimea;* eta escatu guero bere

bedeincaciñoa ta laguntasuna pecatuan jausi ez gaitezan egun edo gau atan.

Bigarrenko: Errezauagaz *Ave Marietacoac* goissian, egüerdian eta illemtzean, onetaraco campaia joten dabenean.

Irugarrenko: Agur eguinazaz Jaungoicoaren Amari *Ave Maria* bategaz, erlojuac ordua joten dabenean.

Laugarrenko: Agur eguinagaz Birgiña Amari, echetic urten ta echera sartzen gareanean, gorde gaguizan barruan cein campoan pecatutic.

Bostgarrenko: Erreberenciauagaz errezpetoz Birgiña au beronen irudi edo imaginac dacuscuzanean, *Ave Maria* esanagaz.

BEDERATZI-URRUNAC.

Issiotasun ta onarazpen andiagac celebretan dituez Mariaren debotoac beronen jaietaco bederatziurrunac, ceintzuetan Birgiña onec jaritzen deutseezan debociñoa au eguiten dabenaí gracia ugari ta apartecoac. Onetaraco eguin leiquezan eguiquerac dira onec:

Lenengo: Gogoazco oraciñoa goisian arratzaldean, bisitau Altaraco Sacramentu guztiz santua, ta guero gueitu bederatzi *Aita gurea* ta *Ave Maria* etc.

Bigarrenko: Eguin iru bisita Mariari bere irudi baten aurrean, ta emon ezquerrac Jaunari, Andra Mariari eguin izan deutsazan mesede ta pribilegioacgaitic; escatu bisita bacochean Maria-

ri mesederen bat, ta guero eguin oraciño bat, aurrerago aurquituco dan leguez liburuchu onetan.

Irugarrengo: Eguin amodiozco actuac edo eguiquerac Jaungoicoari, bada ecinguinaique eguin Mariaren gogocoago dan gauzaric bere Semea maitetutea baño.

Laugarrengo: Eguin aguirico mortificaciñoen batzuc, ceintzuc diran: cilicioac, barauac, naien daben gauzaren bat ez jatea, eta beste onelangoac; baño onelango eguiquerac beti izan bear dabe confesorearen baiagaz. Bederatziurrunetan eguin leiquezan barruco edo biotzeco mortificaciñoac dira: premina bagaric ez beguiratutea ta ez entzun ta ez esatea gueien gustetan jacuzan gauzaren batzuc; ez azarrez erantzutea, irachopenagaz nequeac igarotea eta beste onelangoac. Eguiqueraric onena da, bederatziurrunean artutea asmua norberen utzeguinteac quenduteco, ta baita bere jarraitutea Ama Birgiñearen birtute ederrai.

Seigarrengo: Mariaren jaian, Comuniñoen ostean, esquini bear gara bere serbitzari leial izateco, escatuaz onetaraco bear dogun gracia.

ERROSARIO SANTUA.

Errosario santuaren onerazpena izan zan Maria Birgiñeac berac Santo Domingo Guzmanecoari eracutzia, santu au egon zanean guztiz estututa eregiac Eleiziari eguiten eutseezan calteagaitic. Ez da erraz aurquituco Jaungoicoaren Amarentzat debociño gogocoagoric errosario san-

tua baño, ez impernuarentzat bildurgarriagoric berau baño. Asco da esatea dagoala Eleiciac ontzat emonda, munduco, preminen osagarri ta guizonen salbaciñoraco. Erromaco Aita Santuac esarri izan deutseez debociño oneri parcamen asco, batez bere Errosarioco Cofradian sartuta dagozanentzat.

Parcamen onec irabasteco, bear dira gogoratu errosarioco misterioetan zarratuten diran mirariac. Errezau bear da debociñoagaz ta egunoro, gumutauric gagocela berbetan Amarie onenagaz, Jaungoicoaren Amagaz. Asi bear da *Curutze santuaren* etc., eguinda eta acto contriciñoecoa edo *Neure Jesucristo Jauna* etc., biotzetie esan da.

Ara emen Errosarioco misterioac:

Misterio gozotzuac.

ASTELEN ETA EGÜENERACO.

1.º Misterioa. Jaungoicoaren Semearen guizon eguitea. *Aita gurea*, amar *Ave Maria* ta *Gloria* etc., eta bardin urrengo misterio guztietan.—2.^{en} Misterioa. Ama Birgiñeac Santa Isabeleri eguin eutsan bisitea.—3.^{en} Misterioa. Jaungoicoaren Semearen jaiqueria.—4.^{en} Misterioa. Ama Birgiñearen Pureficaciñoa.—5.^{en} Misterioa, Jesus galdu ta templuan aurkitu ebenecoa.

Misterio dolorezcoac.

MARTITZEN TA BARICUETARACO.

1.º Misterioa. Jesusen oraciñoa Getsemanico ortuan.—2.^{en} Misterioa. Jesusi pillarrean emon

eutseezan azoteac.—3.^{en} Misterioa. Jesusi arantzazco coroia imini eutsena.—4.^{en} Misterioa. Jesussec curutzeagaz Calbariora igo ebana.—5.^{en} Misterioa. Jesus curutzean josi ta ill zanecoa.

Misterio gloriotzuac.

DOMECA,

EGUAZTEN ETA ZAPATUETARACO.

1.º Misterioa. Jesucristoren biztueria illen artetic.—2.^{en} Misterioa. Jesucristoren igoerea ceruetara.—3.^{en} Misterioa. Espiritu-Santuaren etorreria.—4.^{en} Misterioa. Maria Birgiñearen jasoeria ceruetara.—5.^{en} Misterioa. Ama Birgiñearen Coronaciñoa.

Guero esaten dira Ama Birgiñearen letañac, ta Jesus eta Mariaren Biotz sagraduai *Credo* eta *Salve* bana.

CARMENGO ESCAPULARIOA.

Carmengo Escapulario Santuaren onerazpen edo debociño, mundu guztian ain zabalduric dagoanac, euqui eban asieria araco 1251 garren urteco garagarrillaren amaseian, aguertu jaconean Birgiña guztiz santea San Simon Stoc, Carmengo ordeaco naguciari. Santu onec icusten eban, Carmengo Ordea aurquituten zala deseguin eta galdua izateco arrizeuan arerio asartu batzuen indar eta gaistaqueriagaitic; eta biotzeco samintasunic andienagaz, escatuten eutsan Birgiña guztiz santeari, arren goitu eguizala bere eta bere Semeen arerioen esetsiac, eta emon eguiala ezaugarri edo prenda bat adierazoco ebana bera zala Carmengo erligiosoan Ama. Erruquituric Ama Birgiñea escari ain samurraz, aguertu jacon San Simoni, apainduriric ederrenacaz ta Aingueruz inguruturic, eta esan eutsan: *Artu eguizu, neure semea, ceure ordenaco Escapulario au, cein dan neure anaitasunaren ezaugarria, ta cein izango dan ongarri aparteco zuretzaco eta beste Carmengo guztienzaco: berau daruala illten danac, ez dau igaroco betico suric*; eta berba pozgarrizco onec esanda, ichi eutsan San Simoni Escapulario bat.

Mesede ain on ta aparteco oneri laster erantzunt eutsen cristinauac, sartuagaz Escapulario santuaren Cofradian, cirala aurrenac Erromaco Aita Santu, Emperadore, Erregue ta aguintari asco ceintzuei jarraitu eutsen guero cristinau

ascoc; eta onelan zabaldu zan debociño au mundu guztian. ¡Eta celan ez, badaucagu beronen bi-tartez icharopena librauco gareala bético sutatic?

Orain bada, Escapularioac berez pecatuac parcatuteco escubiderie euqui ez arren, esan ez- quero Birgiña Carmengoac bere Escapularioa daruala illten dana, ez dala jausico impernura, adierazo gura dau, eguingo dabela bere aldetic al-dabena jaristeco bere Seme Jaungoicoagandic salbaciñoco gracia egoquia Escapulario erabilten dabinari.

Onez ganetic debociño onec daucazan benta-jac dira: lenengo, Ama Birgiñearen laguntasuna euquitea bicitza guztian, ta baita eriotzaco orduan bere. Bigarrego: Carmengo Eriligoso guztia jaristen dituezan gracia, parcamen, pribilegio ta beste espirituzco ondasun guztietan parte euquitea.

Mesede onec irabasteco bear dira gauza bi: lenengoa, artutea Escapularioa Carmengo Eriligoso edo onetaraco escubidea dauquen Sacerdote baten escuetatic; eta bigarrena, Escapulario santu au sorbaldan edo idunean erabiltea inoiz bere quendu бага, batez bere eriotzaco orduan. Baña Cofradiac ez diran leguez alperqueria gueituteco, ceruraco bidea erraztuteco baño, errazoe andia da gueuc bere eguin bear dogula gueure aldetic dagoana Maria Birgiñearen ondran, bere guganaco amodioac obliguetan gaituzan leguez, eta orretaraco egoqui da errezu batzuc eguitea,